

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2025
(skrajne daty)
Rok akademicki 2024/2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Warsztaty krytycznoliterackie
Kod przedmiotu*	IXC12a/L
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa Uniwersytetu Rzeszowskiego
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa Uniwersytetu Rzeszowskiego
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	II stopień
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	II / semestr trzeci
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot do wyboru
Język wykładowy	polski
Koordinator	Dr hab. prof. UR Magdalena Rabizo-Birek
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. prof. UR Anna Jamrozek-Sowa; dr hab. prof. UR Magdalena Rabizo-Birek, prof. dr hab. Janusz Pasterski, dr hab. prof. UR Jan Wolski

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	ZW – zaj. warszt.	Liczba pkt. ECTS
3								20	3

1.2. Sposób realizacji zajęć

 zajęcia w formie tradycyjnej zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

ZNAJOMOŚĆ HISTORII I TEORII LITERATURY NA POZIOMIE STUDIÓW LICENCJACKICH (POZIOM ŚREDNIO ZAAWANSOWANY); ZNAJOMOŚĆ PODSTAW WIEDZY O KRYTYCE LITERACKIEJ, JEJ CECHACH DYSTYNKTYWNYCH, FORMACH ISTNIENIA, GATUNKACH.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	C. 1. Zapoznanie studentów ze specyfiką gatunkową i stylistyczną różnych gatunków pisarstwa krytycznego przez analizę i interpretację jej wybranych, modelowych przykładów
C2.	C. 2. Poszerzenie znajomości krytyki literackiej XX i XXI wieku: twórczości jej wybitnych

	przedstawicieli, próba zarysowania jej różnych odmian i nurtów (m.in. krytyka akademicka, feministyczna, hermeneutyczna i in.)
C3.	C. 2. Przygotowanie studentów do samodzielnego napisania tekstu krytycznego w wybranym przez nich gatunku

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_o1	<p>Wiedza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - student/ka dysponuje wiedzą pozwalającą na rozpoznanie, nazwanie i charakterystykę najważniejszych gatunków krytycznoliterackich - student/ka zna twórczość kilkunastu wybitnych krytyków polskich - student/ka potrafi wymienić i scharakteryzować kilka metodologii, szkół i odmian polskiej i światowej krytyki literackiej 	K_Wo1 K_Wo3
EK_o2	<p>Umiejętności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Student/ka analizuje i ocenia teksty krytycznoliterackie, wskazując ich cechy formalne (gatunkowe, stylistyczne, narracyjne), poznawcze oraz aksjologiczne - Student/ka potrafi napisać tekst krytycznoliteracki realizujący cechy dystynktywne najważniejszych gatunków krytycznoliterackich (recenzja, felieton, szkic, esej, rozmowa, sprawozdanie, felieton, manifest, przedmowa) 	K_Uo1 K_U12
EK_o3	<p>Kompetencje społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - student/ka rozumie konieczność pogłębiania wiedzy z zakresu krytyki literackiej dla aktywizacji i poszerzania swoich kompetencji w zakresie wiedzy o literaturze oraz kulturze polskiej i powszechnej - student/ka relacjonuje w sposób krytyczny przeczytane lektury, odnosi je do posiadanej wiedzy, potrafi o nich dyskutować, przyjmując argumenty innych dyskutantów - interesuje się najnowszą literaturą polską i światową oraz potrafi krytycznie oceniać jej twory 	K_Ko1

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Nie dotyczy

B. Problematyka zajęć warsztatowych, audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Zapoznanie studentów z problematyką zajęć, ustalenie warunków zaliczenia przedmiotu, podstawowe

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

pojęcia krytyki – 2 godz.
Odmiany tekstów krytycznych: blurp, nota, recenzja – 2 godz.
Odmiany tekstów krytycznoliterackich: sprawozdanie, reportaż – 2 godz.
Odmiany tekstów krytycznych: szkic, portret – 2 godz.
Odmiany tekstów krytycznych: felieton, esej – 2 godz.
Odmiany tekstów krytycznych: rozmowa, wywiad, dyskusja – 4 godz.
Odmiany tekstów krytycznych: teksty programowe, manifesty, przedmowy – 2 godz.
Wariacje na kanwie tekstów krytycznych, ekscentryczne realizacje tekstów krytycznych, np. recenzja w formie wiersza, centonu, zapisu onirycznego, parodie i apokryfy tekstów krytycznych, teksty krytycznoliterackie jako element utworów literackich – 4 godz.

3.4 Metody dydaktyczne

Analiza tekstów z dyskusją, projekt (napisanie przez studentów pracy zaliczeniowej, jej analiza z wykładownicą podczas konsultacji)

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	projekt (napisanie i przedstawienie jednej pracy pisemnej reprezentującej określony gatunek krytyczny lub pisemne omówienie przeczytanej książki krytycznej wraz z sylwetką krytyka)	ZAJĘCIA WARSZTATOWE
EK_02	Obserwacja w toku zajęć	ZAJĘCIA WARSZTATOWE

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

<p>Ocena formatywna (bieżąca): F1. Ocena stopnia komunikowania się na linii student – prowadzący, aktywności, zrozumienia omawianej tematyki przedmiotu (każdorazowo podczas trwania zajęć); Ocena podsumowująca: P1. Ocena łączna obejmująca ocenę pracy pisemnej przedstawionej przez studenta (tekst krytycznoliteracki w wybranym gatunku) i aktywności studenta podczas zajęć. Wskazane formy ocen odnoszą się do wszystkich założonych w niniejszym sylabusie efektów uczenia się.</p>
--

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	20 g.
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach)	2 g. (omówienie pracy zaliczeniowej)
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, napisanie pracy pisemnej – krótkiego tekstu krytycznego: recenzji, szkicu, felietonu, rozmowy, relacji itp.)	53 g.
SUMA GODZIN	75 g.

SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3
--------------------------------	---

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie ma
zasady i formy odbywania praktyk	Nie ma

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

„Kartografowie dziwnych podróży” wypisy z polskiej krytyki literackiej XX wieku, red. i wstęp M. Wyka. (tam teksty do wyboru, m.in. L. Flaszen, *Nowy zoil, czyli o schematyzmie*; J. Kwiatkowski, *Imiona prostoty*, J. Łukasiewicz, *Zuzanna i starcy*, K. Maliszewski, *Co to znaczy dzisiaj być polskim pisarzem?* M. Stala, *Czas, który nastał po czasie marnym. O jednym wierszu Różewicza*, W. Szymborska, *Johann Wolfgang Goethe „Powinowactwa z wyboru*);

H. Bereza, *Aksjologia, Artyzm, Krytyka, Pryncypium. Łaska, Pisanie* [w:] tegoż, *Pryncypia*, Kraków 1993, s. 5-7, 25-34, 45-51.

S. Lem, *Biblioteka XXI wieku* (wybrane teksty) lub *Prowokacja* (tekst tytułowy), wyd. dowolne;

I. Mesjasz, *Tańczący dom*, Rzeszów 2023 lub W. Szostak, *Poniewczasie*, Kraków 2019 lub V. Nabokov, *Błady płomień*, przeł. M. Kłobukowski, S. Barańczak, wyd. dowolne;

D. Nowacki, *Andrzej Stasiuk, „Opowieści galicyjskie”, „Przez rzekę”, „Dukla”* [w:] tegoż, *Zawód: czytelnik*, Kraków 1999, s. 83-97.

J. Jarzębski, *Widnokrąg, O.T.* [w:] tegoż, *Apetyt na Przemianę*, Kraków 1997, s. 90-96, 131-137.

C. Miłosz, *Spizarnia literacka* (felietony do wyboru) lub W. Szymborska, *Lektury nadobowiązkowe* (teksty do wyboru) lub A. Stasiuk, *Kroniki beskidzkie i światowe*, Wołowiec 2018 (wybrane teksty);

J. Orska, *Co robi z nami historia literatury i Wiedzenie*, [w:] tejże, *Liryczne narracje. Nowe tendencje w poezji polskiej 1989-2006*, Kraków 2006.

S. Dłuski, *Poezja orficka, Umarł Tyrteusz, niech żyje Orfeusz, Język, wartości i pochwała samotności* [w:] *Umarł Tyrteusz, niech żyje Orfeusz. Idee – poezja – wartości*, Rzeszów 2014.

J. Wolski, *Poezja, wiersz i koniec wieku; Kultura, pamięć i duch codzienności, Krytyko, krytyko, cóżeś ty za pani* [w:] tegoż, *Dotykanie wiersza*, Rzeszów 2004. Wybrane teksty z kwartalnika literacko-artystycznego „Fraza”, reprezentujące różne gatunki krytyczne, np. recenzja: J. Pasterski, *Sanocka „mojość” Szubera i Szulca*, 2005, nr 3; J. Wolski, *Tym razem wyraźnie*, 2015, nr 1-2; R. Mścisz; *Zwoływanie słów, uwalnianie wyobraźni*, 2010, nr 2; K. Maciąg, *Aktualizacje Mickiewicza*, 2018, nr 100; rozmowa: *Interesuje mnie przede wszystkim opowiadanie ciekawych historii. Z Joanną Bator rozmawia Adam Bienias*, 2014, nr 3; wspomnienia” 2019, nr 3-4, *Pamięci Marleny Makiel-Hędrzak*: M. Rabizo-Birek, J. Pasterski, J. Tulik, ks. P. Batory); esej: Z. Światłowski, *Z Dziennika germanisty*, 2010, nr 2, M. Nalepa, *„Trzeba gdzieś wciąż jechać, wyruszać, przemierzać...”*. *Andrzeja Stasiuk i jego niekończąca się opowieść*, 2014, nr 4; szkic: M. Rabizo-Birek, *Poetyckie zbiory Jana Tulika*, 2011, nr 3-4, s. 50-56; portret: M. Rabizo-Birek, *Kilka szkiców do portretu Bohdana Zadury*, 2010, nr 2; felieton: M. Kargul, *Apokryf znaleziony w jajeczku*, 2010, nr 2, s. 271; centon krytyczny: M. Czuku, *Dowód z Jarniewicza*, 2005, nr 4, s. 271-272; fikcjonalne sprawozdanie: *Agent o kryptonimie MRB, Rzeszowska mafia w Krakowie (raport tajnego agenta)* 2008 nr

3-4; relacja/sprawozdanie/reportaż: M. Kargul, *Trzy dni z Jackiem Dehnelem*, „Fraza” 2009, nr 1-2; A. Nizioł: *Jak Zygmunt Haupt rozpoczął jesień 2017; 2018*, nr 1; K. Walc, „Fraza” na wrocławskich Targach Dobrej Książki, 2019, nr 1-2.

Literatura uzupełniająca:

Boom i kryzys. Nowe czasopisma literacko-artystyczne i społeczno-kulturalne w Polsce po roku 1980, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego–Stowarzyszenie Literacko-Artystyczne „Fraza”, red. M. Rabizo-Birek, Rzeszów 2012;

M. Jaworski, *Barbarzyńcy, klasycyści i inni. Spory o młodą poezję w latach 90.*, seria *Polemika literacka w Polsce*, Poznań 2018.

Konstelacje krytyczne, t. 1. *Teorie i praktyki*, red. D. Kozicka, M. Świerkosz, Katarzyna Trzeciak, Kraków 2021.

D. Kozicka, *Krytyczne (nie)porządki. Studia o współczesnej krytyce literackiej w Polsce*, Kraków 2012.

M. P. Markowski, *Czy możliwa jest poetyka eseju* [w:] *Poetyka bez granic*, red. W. Bolecki, W. Tomasik, Warszawa 1996 i polemika z tym szkicem: K. Chmielewska, *Jak możliwa jest poetyka eseju*, „Teksty Drugie” 2001, nr 3-4, s. 134-138;

http://rcin.org.pl/Content/57845/WA248_71468_P-I-2524_chmielew-jak_o.pdf n

M. Stanisławski, *Przedmowy romantyków*, Kraków 2007, (tam: *Przedmowa romantyczna jako przedmiot badań literackich*, s. 17-35).

A. Skrendo, *Genologia Henryka Berezy (kilka wstępnych ustaleń)* [w:] *Dyskursy krytyczne u progu XXI wieku. Między rynkiem a uniwersytetem*. Kraków 2007, s. 13-27.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej